

نام درس: حقوق و قوانین بهداشت محیط و محیط زیست (ملی و بین‌المللی)
 کد درس: ۴۲
 پیش‌نیاز یا هم‌زمان: تصفیه فاضلاب - تصفیه آب - کلیات پسماند - آلودگی هوا (علل، اثرات، پایش و کنترل)
 تعداد کل واحد ها: ۱ واحد نظری

هدف: دانشجو در پایان این درس باید با استفاده از آموزه های درسی قادر باشد ضمن طبقه بندی و تشریح حقوق اساسی بهداشت محیط زیست، مجموعه قوانین ملی و بین‌المللی مرتبط با مفاهیم بهداشت محیط و محیط زیست را به خوبی بیان کرده و محل های استفاده از قوانین را شناسایی و معرفی نماید.

شرح درس: پیچیدگی روز افزون تعاملات و تقابلات فعالیت های اجتماعی با مقوله بهداشت محیط زیست در جهان امروز موجب توسعه قوانین و مقررات حقوقی در عرصه ملی و بین‌المللی گردیده است و در بسیاری از موارد جوامع علی رغم تمایل خود مجبور به پذیرش و گردن نهادن به مجموعه قوانینی گردیده اند که برای جلوگیری از انتشار آلودگی ها در عرصه جهانی مقرر گردیده اند. از سوی دیگر در پهنه کشوری نیز به منظور رعایت اصول محیطی و بهداشتی و پیشگیری از تخریب منابع طبیعی یا تهدید سلامت عمومی مجموعه قوانین کشوری در مقياس و سطح قوانین اساسی و قوانین عادی و آئین نامه ها و مصوبات شوراهای عالی مختلف وضع گردیده اند. با توجه به اهمیت پیگیری بسیاری از رهنمون های بهداشتی و زیست محیطی و نیاز به آگاهی از مجموعه مقررات و آئین نامه ها و مصوبات مرتبط با چنین رهنمون هایی در این درس ضمن تشریح مفاهیم عام حقوق و حقوقی بهداشت محیط زیست، مهمترین مجموعه های حقوقی ملی و جهانی مرتبط با بهداشت محیط زیست ارائه خواهد گردید.

سرفصل درس نظری (۱۷ ساعت):

۱. تعریف قانون - مبانی حقوق - منابع حقوق اصل سلسله مراتب قواعد حقوقی - دولت و حقوق تعریف - حاکمیت قانون مفاهیم و اصطلاحات محیط زیست
۲. مفهوم محیط زیست - مفهوم لایه حیاتی - مفهوم حفاظت، مفهوم اکوسیستم توسعه پایدار، آلودگی و انواع آنها تعریف حقوق محیط زیست - جایگاه این رشته از حقوق و قلمرو آن - منابع حقوق محیط زیست - ویژگی های این رشته از حقوق
- پیدایش و تکوین و تکامل تاریخی حقوق بهداشت محیط زیست
- نقش معاهدات اولیه
- نقش رویه قضایی
- نقش رفتار عمومی احزاب
- کنوانسیون رامسر (کنوانسیون تالاب ها) در سال ۱۹۶۹ و نتایج آن
- کنفرانس ۱۹۷۲ استکهلم و نتایج آن
- کنوانسیون سایتیس (CITES) در سال ۱۹۷۱ و نتایج آن
- کنوانسیون منطقه ای کویت در سال ۱۹۷۸ و نتایج آن
- کنوانسیون وین برای حفاظت از لایه ازن در سال ۱۹۸۵ و نتایج آن
- کنوانسیون روتردام (خطرات تجارت و مصرف مواد شیمیایی بالقوه خطرناک) در سال ۱۹۸۵ و نتایج آن
- کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان آور و دفع آنها در سال ۱۹۸۹ و نتایج آن
- کنوانسیون CEP (زیست بوم دریای خزر) در سال ۱۹۹۰ و نتایج آن
- کنوانسیون آلاینده های آلی پایدار (POPs) استکهلم در سال ۱۹۹۲ و نتایج آن

- کنفرانس تغییرات آب و هوا ۱۹۹۲ در ريو و نتایج آن
- کنوانسیون تغییرات اقلیمی آب و هوا در پاریس ۲۰۱۶ و نتایج آن
- کنوانسیون ها و معاهدات بین المللی به روز جهانی مرتبط با بهداشت محیط و محیط زیست
- اعلامیه اصولی توسعه پایدار - دستور کار ۲۱ و کنوانسیونهای تصویب شده
- اعلامیه اصولی - برنامه علمی، تشکیل یونپ و نقش آن در گسترش حقوق محیط زیست
- اصول و مفاهیم حقوق بین الملل محیط زیست
- توسعه اصل میراث مشترک بشریت - حدود حاکمیت و دولت ها - مسئولیت دولت در قلمرو سرزمین - در نقاط مشترک - در نواحی ای که تحت حاکمیت هیچ کشوری نیست.
- اعمال حق حاکمیت در محدوده سرزمین - چگونگی بهره برداری از منابع طبیعی - مسئولیت دولت - تعهد جبران خسارت
- اصل همکاری دولتها در حفاظت محیط زیست
- اصل تبادل اطلاعات - همکاری فنی و تحقیقاتی علمی - اصل اخطار در مدار اضطراری - اصل کمک های فوری
- حقوق بین الملل و توسعه پایدار، خط مشی سیاستهای توسعه پایدار و الگوهای ناپایدار مصرف، مسئولیت مشترک دولتها - کمک های فنی و مالی دولتها
- ایران و حقوق محیط زیست منطقه ای - کنوانسیون کویت - سازمان رامپی پروتکل های:
- مبارزه با آلودگی ناشی از نفت و دیگر مواد زیان بار در موارد اضطراری
- آلودگی دریایی ناشی از اکتشاف و استخراج از فلات قاره
- حمایت محیط زیست دریایی در برابر آلودگی مستقر در خشکی - جنگ و محیط زیست
- حقوق محیط زیست ایران - تاریخچه - بررسی اصل ۵۰ قانون اساسی - سیر تحول حقوق محیط زیست ایران
- سازمان حفاظت محیط زیست در ایران - اهداف و وظایف و تشکیلات آن - شورایی عالی حفاظت محیط زیست و مصوبات آن - نمودار سازمانی، مدیریت امور اجرایی
- بررسی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست - منابع مواد آلودگی در ایران - انواع آلودگی (آب - هوا - خاک - صدا) و مقابله سازمان محیط زیست با این منابع آلودگی - بررسی قانون بلایای طبیعی
- حمایت کیفری از بهداشت محیط زیست در ایران بررسی قوانین جلوگیری از آلودگی آب، هوا، صدا
- کنوانسیون هائی که ایران برای حفاظت محیط زیست به آن ملحق شده است
- مقررات مربوطه به جلوگیری از انتشار آلودگی بوسیله صنعت - مدیریت سبز
- رهنمودهای WHO در ارتباط با بهداشت محیط و محیط زیست و توسعه پایدار
- رهنمودهای FAO در ارتباط با بهداشت محیط و محیط زیست و توسعه پایدار
- طرح مصوبات و اجرایات مرتبط سازمان ملل در ارتباط با بهداشت محیط و محیط زیست و توسعه پایدار
- توسعه استانداردهای مرتبط با بهداشت محیط، مرور تاریخچه ای
- قوانین مرتبط با بهداشت محیط در ایران و جهان
- قوانین شهرداریها مرتبط با بهداشت محیط زیست
- قوانین و مصوبات وزارت بهداشت و درمان در زمینه بهداشت محیط

*منابع:

1. PKiss A., (1997), "The Red of International Organizations in the Evolution of Environmental Law", United Nations Institute for Training and Research, (UNITAR), Geneva, Switzerland, Course 1,2,3, and 4.
 2. Goldsteen J.B.(2002), "The ABCs of Environmental Regulation". Government Institutes, 2nd edition.
 3. Findley R.W(2002), "2002 Supplement to cases and Materials on Environmental Law", West, 5th edition .
 ۴. «مجموعه قوانین و مقررات حفاظت محیط زیست» (۱۳۷۶)، دفتر حقوقی و امور مجلس انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست .
 ۵. «مجموعه قوانین و مقررات وزارت جهاد سازندگی» (۱۳۷۶)، دفتر حقوقی و امور مجلس وزارت جهاد سازندگی.
 ۶. جمشید مختار ، (۱۳۷۶) ، ایران و حقوق بین الملل ، نشر دادگستری.
 ۷. بختیاری اصل فریبرز، (۱۳۷۶) ، کنفرانس بین المللی محیط زیست در ریو، دفتر مطالعات سیاسی و بین الملل وزارت امور خارجه.
 ۸. لواسانی احمد (۱۳۷۲) کنفرانس بین المللی محیط زیست در ریو، دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت امور خارجه.
 ۹. میرزائی نیگجه سعید، (۱۳۷۲) تحول مفهوم حاکمیت در سازمان ملل متحد، دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت امور خارجه.
 ۱۰. قوام میراعظم ، (۱۳۷۵) حمایت کیفری از محیط زیست انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست.
 ۱۱. تقی زاده مصطفی ، (۱۳۷۴) حقوق محیط زیست در ایران، انتشارات سمت.
 ۱۲. ملک صمدی حمیدرضا ، قطب جنوبگان ، انتشارات وزارت امور خارجه.
 ۱۳. شاحیدر عبدالکریم ، (۱۳۷۳) ، شکار و صید در حقوق ایران، انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست.
- * توجه: در کلیه منابع فوق آخرین چاپ مدنظر میباشد.

نحوه ارزشیابی دانشجوی:

- ✓ امتحان در طول نیمسال ۲۰٪
- ✓ امتحان پایان نیمسال ۸۰٪

